

P R E G Ó

de les

F I R E S I F E S T E S

D E M A I G

llegit a la

**PARRÒQUIA DE
SANT BARTOMEU**

el dia 6 de maig de 2010

per Joan F. Rullán Vallcaneras

PREGÓ 2010

Digníssimes Autoritats
Pregonera i Valentès Dones 2009
Valentès Dones 2010
Amics sollerics i visitants
Bon vespre a tots.

Vull donar les gràcies a l'amiga Maribel Torrens, pregonera 2009, per les seves simpàtiques i immerescudes paraules cap a la meua persona. Voldria no defraudar-la, com tampoc a tots vosaltres que heu vingut a escoltar-me. Pensau que no som cap historiador, ni tenc la fluïdesa i l'elegància d'un escriptor, ni el do de paraula que record que posseïa mossèn Jeroni Pons, que a la seva gran oratòria s'hi afegia la facultat que no precisava d'altaveus per adreçar-se a l'auditori.

Abans d'iniciar aquest pregó permeteu-me que el dediqui a la memòria de totes aquelles persones que al llarg del temps han treballat per al bé del nostre poble i que han estat mereixedors del reconeixement oficial i no els ha estat atorgat, com igualment a totes les altres que d'una manera humil, callada i silenciosa han contribuït a fer gran Sóller. Per tots, una memòria i moltes gràcies.

També vull tenir unes paraules de gratitud per als col·lectius de pageses; de moros 11 de maig; de pagesos Sant Ponç 1561; per a la Colla dels Bandolers, els Xeremiers i el Grup Esclatabutzes, que tant treballen per oferir-nos unes magnífiques festes, ben organitzades i planificades i tenint cura de tots els detalls.

Una de les moltes coses bones que implantaren a l'any 1972 aquell grup d'intrèpids joves sollerics que intentaren revifar la Fira i el Firó fou l'acte de la investidura de les

Valentes Dones i el pregó. Estam celebrant el que fa trenta-nou d'aquests actes, que amb el transcurs dels anys ha canviat de local i de fisonomia, però l'esperit és el mateix: enaltir la gesta de les Valentes Dones de Can Tamany, representades per dues gentils senyoretetes, i en ocasions per dues mares de família emprenedores, i per convidar, per mitjà de la pregonera o pregoner de torn, a tot el poble perquè gaudeixi de les Nostres Festes Majors i especialment del Firó, festa autènticament sollerica.

Avui, en haver dinat, devers les tres i mitja, jo acabava de fer la becada, s'ha presentat a ca meva un solleric molt jove, m'ha fet a saber que tenia catorze anys, que nomia Guillem i que em coneixia de les meves col·laboracions als setmanaris locals i que arran del meu nomenament com a pregoner s'havia assabentat que jo era un amant de les col·leccions. M'ha dit que ell no tenia cap col·lecció, però que estava molt interessat en fer-ne, sobretot les que tenen com a base el paper. A bona banda vas, bergant, he pensat jo. També m'ha comentat que el seu pare l'havia informat que jo li podria ensenyar moltes coses, perquè tenia força experiència. M'ha demanat si li podia mostrar tot el meu material. Jo no he fet molt bona cara, estic segur, he pensat: no podies haver vingut un altre dia, Guillem, avui que he de fer el pregó no estic per començar a remoure els meus arxius. Però una de les coses que més agraden a un col·leccionista és mostrar el seu material, i en Guillem m'ha semblat un jove sa, amb uns ulls plens d'il·lusió, i en un tres i no res m'he trobat pujant les escales en direcció als porxos de ca nostra amb ell darrere i dient-li: vina, Guillem, en aquests porxos tenc estotjades les meves col·leccions. Asseu-te aquí, devora la meva taula de treball, en aquesta cadira de bova i jo et mostraré tot el que tenc guardat aquí dalt. No facis aquests ulls tan oberts, no hi ha tant de desordre en aquests porxos. Se nota que és la primera vegada que visites l'estudi d'un col·leccionista. En aquests prestatges de l'esquerra hi ha els àlbums dels segells. Allà darrere els de les targetes postals, fotografies, programes de mà de cinema, els de monedes i bitllets de banc, separats els d'Espanya, per una part,

i els mundials, per una altra, per ordre d'abecedari. Veus aquelles capsas d'allà d'alt, són fotografies relativament modernes que encara no he pogut classificar. Aquest renou que sents és el dipòsit de l'aigua. Gira't darrere i aixeca el cap, i el veuràs. No passis pena, no ens pegarà damunt. Està ben subjecte. Va amb una boia i s'omple sempre seguit. Damunt la taula d'un col·leccionista hi ha tisores, lupes, pinces, bolígrafs i llapis de diferents colors, una ràdio per combatre la solitud.... Crec que tendràs temps de veure una mostra molt àmplia de tot el que tenc en aquests prestatges. Estam en el mes de maig però si tens fred m'ho dius i encendrem aquesta estufeta elèctrica que tenc aquí en terra.

Estic segur que t'estàs demanant, Guillem, quin fou el motiu que em va portar a ser col·leccionista. Bé, idò, abans d'obrir-te els meus àlbums et contaré per damunt com varen ser els meus inicis en aquest món, del col·leccionisme.

Tot crec que va començar amb una exposició filatèlica que va organitzar la Secció Filatèlica de la Congregació Mariana de Sóller i va tenir lloc a les sales de la biblioteca de la Caixa de Pensions, que aleshores estava situada a Sa Plaça. Era per les Festes Patronals de Sant Bartomeu de l'any 1948. Fou la primera que se celebrava a les nostres Illes. Va tenir una gran repercussió. Guard en custòdia el Llibre de Firmes, està entre uns documents antics que tenc ben gelosos. Després el veuràs, conté els elogis i comentaris de 68 il·lustres visitants i són dignes de llegir. El tenc amb molta estima i apreciació. En moltes ocasions el fulleig. Dels comentaris que conté, en tenc un de preferit que te'l recitaré de memòria. Està signat per la nostra poetessa Francisca Alcover. Diu:

“Jo, pecadora, confés”...i que no entenc en la qüestió. Però “proposo esmenar-me” ... Es aquesta exposició tan agradable, instructiva i, de ver, interessant, que dig en el qui demana la meua pobra opinió: -No me pensava poguessin la

manya i el gust fer tant, sols amb el fràgil vehicle de paperets de color.”

En aquell moment, comptant solament 14 anys, com tu, es veu que vaig quedar enlluernat de tanta varietat de colors, personatges i temes, que la ferida fou profunda i va arrelar fort. No tenc records molts clars de les primeres passes, el que sí tenc ben present és que el metge, doctor Gabriel Mayol, em va convidar a anar a ca seva i em va presentar una capsula, segurament de sabates, plena de segells, perquè triàs tots els que fossin del meu interès. No és possible expressar el que un al·lotet d'aquella època va sentir poguent aconseguir una bona partida de segells. Mai he oblidat aquesta generositat per part del metge Mayol i en varies ocasions jo l'he practicada. Per exemple avui mateix, que he obert les portes del meu estudi de pintura en ample a aquest sol·leric tan jove i tan interessat en les meves col·leccions.

Els membres que integraven la Secció Filatèlica es reunien periòdicament a una de les sales del Teatre Victoria. Jo assistia a aquestes reunions. Era bastant jovencell en comparació als altres assidus.

En aquests inicis record que a l'any 1950 se celebrà el centenari de la primera emissió de segells d'Espanya. S'havia anunciat la posada en circulació d'una sèrie composta per vuit valors, amb un tiratge de 41.000 sèries, el que resultava un nombre molt baix pel que dita emissió representava. El cost facial era de 74'75 pessetes, que per un al·lot de 16 anys en aquell temps era prohibitiu. Crec que fou el president de la Secció Filatèlica, el senyor Joan Bauzá Ripoll el qui va aconsellar mon pare perquè m'adquirís aquests segells, ja que estaven convençuts que amb el temps el seu valor de mercat arribaria a ser prou important. Consultam el darrer catàleg i resulta que li assigna a la sèrie un valor de 875 euros, o sigui 145.588 pessetes. Han transcorregut 59 anys i efectivament, la

plus vàlua ha estat important. És un fet a tenir en compte i d'agrair la gestió del veterà filatèlic.

Ara, estimat Guillem, tant si t'agrada com si no t'agrada, et donaré una explicació de les diferents exposicions filatèliques que s'han fet a Sóller, que han estat dotze, i una a Fornalutx, totes elles organitzades per la Secció Filatèlica de Sóller, perquè vegis el que s'ha mogut i el que es mou a la nostra vall en aquest món dels segells.

Les exposicions 2^a, 3^a i 4ª tengueren lloc en el mateix local que la 1^a: les sales de la biblioteca de la Caixa de Pensions. Se celebraren coincidint amb les festes de Sant Bartomeu dels anys 1955 i 1957 i la 4^a va coincidir amb el 2on. Congrés Eucarístic Comarcal de l'any 1959 i fou sobre temàtica religiosa.

A les exposicions 2^a i 3^a l'alma mater fou el gran filatèlic, internacionalment reconegut, el senyor Vicenç Mas Coll, molt perfeccionista i detallista, volia les coses ben fetes. Si el dia de demà vols ser un bon filatèlic, Guillem, l'hauries d'agafar com exemple, a aquest bon senyor. Quan preparava les làmines per a les exposicions i els petits cartells que acompanyaven cada peça, jo li feia de mecanògraf. No admetia que el text tengués rectificacions, ni lletres picades, i volia que quedàs ben centrat, i el treball l'hi havia de repetir fins que fos perfecte. Era tot un senyor, molt complaent, però exigent.

A la quarta exposició, que com t'he dit coincidia amb el II Congrés Eucarístic, va ocórrer que el dissabte, una vegada acabada la missa que se celebrà en el Camp de Futbol i en la que reberen la 1ª comunió les nines i nins de la Comarca, el senyor Bisbe, monsenyor Jesús Enciso Viana, volgué visitar les exposicions d'art religiós i la de segells. Al local de l'exposició no hi havia cap representant de la Secció Filatèlica, i m'avisaren a mi de tal visita. Promptament vaig comparèixer i a temps de rebre a la comitiva encapçalada pel senyor Bisbe, dispost a fer-li

de guia. Pobre de mi, resultà que era un gran aficionat i fou ell qui em va donar lliçons a mi.

En el Casal de Cultura-Museu de Sóller va tenir lloc la 5ª exposició, i la 6^a a les dependències del Museu Balear de Ciències Naturals, ambdues per les fires de 1964 i 1993, respectivament. Tres anys més tard, a l'antiga Capella de les Escolapies, es feu el muntatge de la 7^a, que estigué oberta del 23 al 25 d'agost de 1996.

Per commemorar el 50 aniversari de la 1ª exposició, del 21 al 24 d'agost de 1998 s'organitzà la 8ª exposició en dita antiga Capella.

Coincidint amb les festes commemoratives del 1er. Centenari del Círculo Sollerense, en el seu local social s'instal·là la 9ª exposició, la qual estigué oberta els dies 27 i 28 de març de 1999. A aquesta exposició la meua aportació tenia per títol: "Louvre i Versailles". Estava composta per una selecció de targetes postals reproduint pintures dels dits museus. Totes elles circulades i portant el corresponent mata-segells. Fins aquí tot normal. El que és curiós és que en varies targetes el seu mata-segells era de París i constava el districte, i entre aquests noms de districte n'hi havia un que es deia: "Malesherbes".

Al meu costat hi havia l'aportació del nostre paísà, bon esportista, millor cuiner, gran filatèlic, Pregoner de l'any 1999 i excel·lent amic Antoni Pinya, amb el tema "Cuina i Bolets", però no tenia cap targeta del districte "Malesherbes". Tant el vaig picar, que es va arribar a posar de mal humor, i per calmar-lo no em va quedar més remei que obsequiar-lo amb una postal amb el mata-segell de "Malesherbes", i va canviar de cantet.

-

El centenari del naixement del nostre il·lustre geòleg senyor Guillem Colom Casanovas fou el motiu per organitzar la 10ª exposició al dit Museu de Ciències Naturals, del 23 al 27 d'agost del 2000. En aquesta ocasió, el que vaig exposar fou una

selecció de targetes postals de bastant d'antiguitat de les Coves del Drac. El meu costat havia correspost a un company de Palma i el títol de la seva aportació era "Buscando en el pasado". Aquest senyor, en veure el meu material, els bessons dels ulls li començaren a donar voltes, com deim vulgarment. Va intentar fer-se amb ell però no va aconseguir convèncer-me. Tenc ben clar que qui barata es cap sa grata.

A Fornalutx, amb motiu de l'adquisició del Casal de Can Xoroi per part de l'Ajuntament, el Batle va convidar a la Secció Filatèlica de Sóller perquè en dit Casal si dugués a terme una exposició filatèlica, la qual es va celebrar el dia 8 de setembre de 2001. Tengué una bona participació d'expositors i els fornalutxencs quedaren molt sorpresos i contents de la mostra.

A aquesta exposició jo havia fet un muntatge a base de quinze targetes postals de Fornalutx i per al text havia fotocopiat el tom núm. 89 de la Col·lecció Panorama Balear, que data de l'any 1972 i del que és autor el senyor Miguel Serra Pastor, pare del senyor Pere Serra. Arribà el senyor Pere Serra a Can Xoroi amb les autoritats, entre elles, el President i Vice-President del Govern Balear, senyors Antich i Sampol. Portava el senyor Serra a la butxaca un exemplar de l'esmentat llibret. El primer que va veure va ser aquell quadre, no era de estranyar, la portada del llibre a mida foli i a tot color, es distingia de lluny i demanà qui era l'autor. L'informaren que era jo. Em sap greu, li vaig passar davant.

La Secció Filatèlica es va unir als actes commemoratius del Centenari de la concessió reial del Títol de Ciutat per part del Rei Alfonso XIII, organitzant la 11ª exposició els dies 26 i 27 de juny de 2004, que es presentà a l'antiga Capella de les Escolàpies.

Els components de la Secció Filatèlica havíem decidit que per les festes de Sant Bartomeu podríem organitzar aquesta 11ª exposició si obteníem alguna subvenció. Pensàrem en la

Comissió de Cultura del nostre Ajuntament i la Secció Filatèlica va delegar amb en Pere Frontera i amb mi per entrevistar-nos amb el Regidor corresponent, que era en Miguel Nadal. Quan li exposàrem el motiu de la nostra visita, la seva cara es va il·luminar, ens va concedir la subvenció corresponent amb la condició que l'exposició havia de coincidir amb les festes de celebració del Centenari de la Ciutat, en lloc de amb les del Patró. El temps era un poc curt, però posàrem fil a l'agulla i la duguérem a bon port.

Finalment, per commemorar el 60 aniversari de l'Enfonsament del Submarí C-4, les dependències del Museu de la Mar acolliren la 12ª exposició del 28 de juny al 1 de juliol de 2006.

Totes les esmentades exposicions, a excepció de la 1^a i la 7^a, estigueren dotades d'oficina temporal de Correus i de mata-segells commemoratius.

Aquí et vull ensenyar un truc per tenir peces filatèliques úniques. Resulta que els mata-segells especials o commemoratius una vegada emprats són inutilitzats i conservats al Museu Postal, per tant, no és possible tornar-los a emprar. El que jo he fet a quasi totes les exposicions de Sóller és enviar una partida de sobres, amb un reforç dedins, perquè no es malmenin pel camí, amb franqueig un poc especial i el mata-segells de l'exposició, a la capital o a un poble menys important, de diferents països exòtics, al meu nom i direcció. Quan arriba a la destinació, els retornen per desconeguts i com van per correu certificat, a cada punt per on passa li estampen el corresponent mata-segell, fins que arriba novament a les meves mans. Aquests sobres són peces úniques, molt interessants i curioses. He tingut la sort que tots m'han estat retornats, alguns han estat varis mesos a arribar-me.

Que fas amb els ulls tancats, Guillem ¿dorms? M'he fet un poc pesat amb això de les exposicions filatèliques. Ho reconec.

Que m'estàs dient, que voldries ser membre de la Secció Filatèlica de Sóller, que t'has entusiasmat amb tot el que has sentit, amb l'afició que sempre hi ha hagut a Sóller i amb els actes que s'organitzen. No passis pena, apunta'm el número del teu mòbil en aquest paper i quan tinguem la primera reunió et convidaré i et presentaré als companys.

Ara podríem anar a la cuina a prendre un cafè o un refresc.... No vols res, Guillem, bé idò abans de mostrar-te les col·leccions anirem un poc al cine plegats. ¿No t'agrada el cine? Et parlaré d'una altra col·lecció de les meves preferències i després la veuràs.

Faig referència a la de programes de mà de cinema, aquells paperets impresos a tot color que el nostre inoblidable Miquel Llauner o el seu germà Pep repartien a l'escalonada de l'església a la sortida de missa darrera dels diumenges. ¿Que queda d'enfora aquella època;

Era una curolla, aquesta dels programes de mà, que em ballava pel cervellet, no en tenia cap, ni sabia on obtenir-ne. Un bon dia, parlant de curolles amb el bon amic Jaume Lluís, em digué que en tenia una capsula plena, que si m'interessaven podia anar a ca seva i me'ls regalava. Francament, amb la il·lusió que jo en tenia, em faltà temps per plantar-me al seu domicili. Em presentà una capsula de llauna -uep, no era de cola-cao, no siguis mal pensat-, era de galetes. Li vaig agrair l'obsequi i més content que un al·lot amb sabates noves cap a casa falta gent per poder examinar amb detall el seu contingut. Varis centenars de programes era el que tenia a la vista. Havia pogut dur a terme una de les meves il·lusions. ¿Tenia programes de mà de cinema!

Però, com a bon col·leccionista, no estava satisfet, havia de seguir treballant. Ara venia la feina de classificar-los, no tenia ni idea com catalogar-los, però vaig fer el meu camí.

A l'any 1995 es va commemorar el primer centenari del Cinema. Tenia il·lusió de fer alguna cosa, no sabia què, ni com. Em va comparèixer a la Notaria, on hi he treballat fins a la meva jubilació, en Tolo Mora, aleshores Delegat de La Caixa de Balears, Sa Nostra, i li vaig exposar la meva il·lusió. Li va agradar la idea i em va posar en contacte amb la responsable de l'Obra Social, la senyora Francisca Niell, avui Directora del Centre Cultural de Sa Nostra, gran aficionada al cinema. Quan veié el material de què disposava no va dubtar en organitzar i muntar una exposició amb el títol "100 anys de Cinema–Imatges gràfiques del Cinema", que s'exhibí a l'antiga Capella de les Monges de la Caritat, del carrer de la Rectoria. Va estar oberta del 5 al 20 de maig. Aquest muntatge durant un any donà la volta a Mallorca i acabà amb una exposició-homenatge que Sa Nostra dedicà al Cinema, en el seu Centre Cultural de Palma.

En el transcurs de l'exposició es projectà, en el mateix local, una antiga pel·lícula del tren, el tramvia, les festes i el Port. Aquesta pel·lícula en format de vídeo, amb motiu de complir-se el mateix any els 25 anys de l'obertura de l'oficina de Sóller de Sa Nostra, aquesta caixa d'estalvis l'obsequià als seus clients.

Una simpàtica anècdota que et vull contar, Guillem, és que a l'exposició, que francament fou molt concorreguda i comentada per als visitants, ja que recordaven les sessions dels cines locals i les pel·lícules i/o artistes de les seves respectives preferències, un matrimoni tengué una forta discussió perquè ell, a la vista del que s'exhibia, recriminà a l'esposa davant meu el que ella li havia tirat: la capsa on guardava els exemplars que en el seu moment i sent fadrí havia arreplegat. Ella no callava i s'excusava dient que li feia nosa. Partiren remugant, la sang no va arribar al riu. Encara són vius tots dos i viuen junts, per molts d'anys.

A la fira de l'any 2000, amb l'Associació de Comerciants del carrer de Sa Lluna, férem un muntatge, que es va exhibir al

carrer, a base de reproduccions a tot color d'una selecció de programes de la meva col·lecció.

Després d'aquella primera obtenció, han estat varies persones que m'han cedit, abans que es perdessin, els que guardaven, havent arribat a superar els 2.650 exemplars.

Abans t'he dit que en un principi no tenia idea de com classificar-los, però el tècnic de Sa Nostra em va aconsellar que el més correcte era per ordre d'abecedari dels directors dels films. Els originals els tenc complementats amb fotocòpies en color o en blanc i negre, segons correspongui, perquè així es poden admirar i estudiar sense haver-los de manejar. Tot el conjunt ocupa 18 àlbums de diferents gruixos. Si tots fossin iguals, serien 24.

Francament, estic orgullós d'aquesta col·lecció, Guillem. Aquest pic no has tancat els ulls, bergant. Què vols, que et deixi la col·lecció i tu en trauràs també un joc de fotocòpies. Dit i fet, Guillem. T'ho prepararé tot i en haver passat les festes torna i anirem plegats, un devora l'altre, a fer les fotocòpies, que jo no et conec de res i no vull quedar-me sense la col·lecció. Ja veig que fas cara de bon al·lot, però de més verdes n'han madurat.

Abans t'he comentat, Guillem, que el començament el puc atribuir a una exposició filatèlica. Et vull afegir un altre episodi. Aquesta vegada era ma mare la responsable. He d'agrair-li la seva col·laboració perquè la meva afició avançàs.

L'any de Sa Neu, o sigui l'any 1956, em tocà anar a terra de moros, concretament a Melilla, per fer el servei militar. Durant la meva absència, una família d'amics nostres residents a França va buidar una casa que posseïa a Sóller per poder llogar-la i obtenir uns ingressos. Ma mare, que hi va intervenir, em va aconseguir tres pergamins del segle XVII, varis llibres i alguns documents prou interessants i unes targetes postals franceses que el fill Jaume, durant la primera guerra mundial, escrivia a la

seva mare, algunes amb imatges dels efectes devastadors de la guerra. L'inoblidable amic Antoni Vicens Castanyer utilitzà aquesta correspondència quan va escriure el seu llibre "Sollerics a França. Passions i Quimeres (1870-1940)"; és la que va citar com a Jaume P.

Tot aquest material m'animà a seguir pel camí del col·leccionisme. Sempre he dit, Guillem, que les aficions són una droga, que per bona sort no mata però que crea dependència. Així mateix el col·leccionisme distreu i instrueix, perquè moltes vegades et veus obligat a consultar l'enciclopèdia i de rebot adquireixes uns coneixements que et deixen molt satisfet.

Aquest lot de targetes postals i documents fou el començament de la col·lecció de postals i que després es va diversificar amb la fotografia i la de documentació antiga, reforçada amb dos pergamins, un de 1266 i l'altre de 1310 que sempre havia vist per casa.

¿Saps quantes postals tenc, Guillem? Cinc-mil dius. Que va, home, multipliqueu per deu. Super els cinquanta-mil exemplars, i t'he de confessar que si durant els anys seixanta i setanta del segle passat hagués pensat com ara, el nombre seria molt més elevat. Tot seguit t'obriré els àlbums de tot aquest material i podràs veure les meves postals.

Sense tenir en compte les de Sóller i Mallorca, una mostra de les quals he publicat en els nostres setmanaris: en el número extraordinari del 75è aniversari del "Sóller" de l'any 1960 ja n'hi figuren varies; en el meu llibre "Sóller Imatges d'un poble" i l'aportació a un bon nombre de llibres, calendaris, programes de festes, cartells i un llarg etcètera, la part més important són de França.

Ja has vist les d'en Jaume P., però els emigrants sollerics escrivien molt a la seva família, principalment als seus pares. La

correspondència era a base de targeta postal, no disposaven de molt de temps, i una targeta era fàcil i al mateix temps servia perquè coneguessin el lloc de la seva residència.

T'explicaré això dels anys seixanta i setanta a què m'he referit. En aquella època cada estiu venien de França a la Notaria varies famílies per liquidar l'herència dels seus progenitors. Posaven en venda tot el seu patrimoni, inclosiu la llar familiar, i tot el seu contingut: el que feia referència a papers, fotos i cartes..., el seu destí era el foc. ¡T'imagines quanta història destruïda! En vaig poder salvar unes poques i d'altres no hi vaig arribar d'hora, perquè no tenia ni el temps ni l'interès d'avui, Guillem.

Quan parlem de postals ens solem referir a targetes postals que representen vistes, però hem de pensar que igualment ho són les de felicitacions de Nadal i Any Nou; les de Pasqua; les d'onomàstiques; les que reproduïxen flors o animals, escenes típiques o d'amor, i les humorístiques. De cada un d'aquests models s'ha de col·leccionar en apartats diferents i en resulten uns bells àlbums.

Un dels lots que vaig salvar del foc estava integrat per un nombre de targetes que em lliuraren dos germans que de fadrí el seu pare enviava a la seva esposa. Tot un poema d'amor. En aquell moment el seu pare ja havia mort, però la seva mare encara vivia, jo vaig pensar que era més encertat haver-les guardades per a la seva mare, però me les regalaren.

Cada vegada que aconseguisc una nova partida de postals sempre en surten que no tenc conegudes o de molt interessants, que em sorprenen molt. Record que una vegada n'hi havia una en què un pare feliç anunciava des de França a uns amics el naixement del seu primogènit. Ensumant de qui es podia tractar, i encertant, la vaig regalar al seu fill Joan, qui va estar molt content.

Amb el títol “Imatges d’Ahir” vaig organitzar del 15 al 28 de juliol de 1994 una mostra a la sala de la Caixa de Pensions de reproduccions a mida foli de targetes postals antigues de Sóller. Aquest material i alguns exemplars més per sa Fira de l’any 1999 s’exhibí al carrer de Sa Lluna.

Fas uns bons badalls, Guillem. ¿Que són de gana o de son? Just he fet xerrar fins ara. Et comentaré alguns detalls de la col·lecció de fotografies i tot seguit t’obriré els àlbums de pinta en ample.

Deixant el tema de les targetes postals, idò, et parlaré de les fotografies, un altre camp molt extens i interessant.

Amb les fotografies és possible fer un estudi de modes, de joies, de costums, de festes... entre d’altres i dins l’apartat de modes, la femenina, de les núvies, dels infants de primera comunió, i dels nins i nines. El problema més gran de les fotografies antigues és que la majoria, en el seu revers, no porten cap informació, com: nom del fotografiat, data i lloc. L’únic que porten, no sempre, és la marca del fotògraf i el poble. És una vertadera llàstima que no ens acostumem a fer constar el que representa cada fotografia per a informació de les futures generacions. A tu Guillem et faig la recomanació que a partir d’ara prenguis aquest costum de posar un comentari a cada fotografia.

Dels fotògrafs professionals que han treballat a Sóller no te’n parlaré, ja que tenim una compatriota, n’Aïna Mora Vives, que està investigant el tema en profunditat i pens que hem de esperar que ens doni a conèixer el fruit del seu treball. Estic convençut que serà prou interessant.

També et vull informar que vaig aconseguir l’arxiu fotogràfic del senyor Antoni Castanyer Rullán, l’amo Antoni Q-xi. No et pots imaginar els milers de clixés que el componen,

que comprenen el període aproximat que va de 1916 a 1960, i el contingut que guarden.

Actualment, estic escanejant-los, ja he superat els quatre mil. Una vegada informatitzats vendrà la catalogació. Amb una paraula, tenc feina per llarg. El més bo d'avui en dia és que els invents moderns són una gran ajuda.

És necessari, i estic segur que s'aconseguirà, perquè hi ha vàries persones dispostes, a editar un llibre d'homenatge a l'amo Antoni Q-xi aprofitant una selecció dels seus clixés.

Amb el patrocini de l'Associació de Comerciants del carrer de Sa Lluna, i amb motiu de les Fires de 1998, vaig presentar una exposició de fotografies antigues de nines i nins de l^a comunió, complementada amb una selecció d'estampes-recordatoris de diferents èpoques; per Sant Bartomeu del mateix any, una de parelles i núvies ampliada amb una sèrie de participacions i invitacions de nocces; i per les festes de Sant Bartomeu de 1999, una tercera de nines i nins.

També tenc, i ho veuràs ara mateix, col·leccions de vítofilia, és a dir, faixes de cigars; vinyetes; cromos; estampes, que abasten les religioses, recordatoris de primera comunió, i d'altres efemèrides, com són de primera missa, vots religiosos i de difunts; de monedes i paper moneda, del que he fet dues exposicions, la primera de bitllets i monedes d'Espanya, per les festes patronals de Sant Bartomeu de 2003, i la segona per Sa Fira del 2004 de numismàtica mundial, les dues amb la col·laboració de l'Associació de Comerciants des carrer de Sa Lluna; documents antics, dels que he fet dues exhibicions, la primera a Fornalutx, al Casal de Can Xoroi, amb motiu de les I Jornades de l'Oli Novell, pel desembre de 2001 i la segona a la Sala Magna de l'Ajuntament de Sóller, amb motiu de les II Jornades de l'Oli Novell, pel desembre de 2002. En ambdues els documents feien referència a l'oli i als olivars de la nostra comarca.

Vull donar-te una altra lliçó, Guillem: és necessari preservar el patrimoni, pensa que si tenim alguna cosa que entorpeix o fa nosa, malgrat que no sigui valuós o important, pot ser curiós, sempre trobaràs a qui li interessa, incluiu un museu, un arxiu, o una biblioteca. Pensa que a Sóller tenim quatre museus i un arxiu i una biblioteca municipals.

Et contaré un cas. Una família tenia una maqueta a escala, guardada en una campana de vidre i molt ben conservada, que reproduïa a tot color la Casa Santa del Convent de Jesús. Un dia vaig fer un comentari a la qui jo sabia que la guardava, la seva cara es va trasmudar. Pensant que li sabia greu que n'hi parlàs, vaig canviar de tema. En un altra ocasió, va tornar a sortir el tema i em va confessar que, tenint en compte que havia de menester la campana de vidre per a una altra finalitat més important i aconsellada per un germà que la va informar que no tenia cap valor artístic, que la podia destruir. I així ho va fer. Efectivament, no era el valor artístic ni monetari el més important d'aquella maqueta, el que importava era el que reproduïa: La Casa Santa del Convent de Sóller, que avui no s'utilitza i no és coneguda per les noves generacions. ¿Estic segur que tu no saps de què et parl?

Ara ha arribat la teva hora, Guillem, ara podràs veure totes les meves col·leccions. Ho reconec, disfrut de mostrar-les... ¡Perdona, perdona, ho he sentit bé! ¡Acaben de tocar les set del capvespre, Guillem! Idò no tenim temps de res. Als col·leccionistes el temps ens passa volant quan parlem de les nostres col·leccions. Ara m'he de dutxar i m'he de vestir ràpidament, que m'esperen a plaça les autoritats i les valentes dones perquè avui vespre he de fer el pregó de les fires i festes de maig. Tens les portes de ca meva obertes de cap a cap d'any per contemplar les meves col·leccions, com tot el poble de Sóller, però ara fes el favor de partir corrents, Guillem, no m'enredis més que farà tard. Torna un altre dia. T'esper. Ah, i saluda els teus pares de part meva.

Finalment, per acabar, vull fer tres prec:

- El primer al senyor Rector, perquè no es cansi i segueixi treballant fort per poder aconseguir el més aviat possible la restauració total d'aquesta nostra església de Sant Bartomeu. Estic convençut que pot comptar amb el recolzament de tots els sollerics i solleriques, perquè sospiram veure-la recuperada.

- El segon, és per al senyor Batle, per al regidor de Cultura i tot el Consistori en ple, també perquè treballin fort per fer possible que Sóller torni a ser capdavanter i ja que s'ha aconseguit el poliesportiu i el polígon industrial, aconseguiguem l'auditori que tant es desitja; així com que les nostres es creí la reserva marina que està en estudi; i el reconeixement del Firó com a festa cultural.

- I el tercer, a tots els aquí presents i solleriques i sollerics en general perquè, amb mesura de les nostres respectives possibilitats secundem les actuacions de les nostres autoritats, tant religioses com polítiques, perquè lo mes prest possible es pugui aconseguir lo que he demanat en els dos anteriors prec i perquè gaudiguem al màxim de les festes i firó que ens han preparat els Col·lectius i Colles i sobretot gaudiu en família de la típica caragolada acompanyada d'un bon all i oli i regada amb un excel·lent vi.

Molts anys a tots.
Visca Sóller i el Firó.

He dit.